

คอนโดมิเนียมปูไข่ (Crab condominium) :

“ภูมิปัญญาไทยอนุรักษ์ทะเลไทย”

โดย นายสัญญา ชนะสงคราม
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี)

ปูม้า เป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการสร้าง

มูลค่าทางเศรษฐกิจในการทำประมงทะเลพื้นบ้านและเป็นที่ยอมรับของ
ผู้บริโภคทั่วไป ปูม้าที่จับได้นำมาบริโภคทั้งภายในประเทศและ
ส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่ในปัจจุบันปูม้ามีจำนวนลดลงอย่าง
รวดเร็วอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ไทยเราต้องนำเข้าปูม้าจาก
ต่างประเทศ การจับปูม้านั้นส่วนใหญ่ จะอยู่ในฝั่งทะเลอ่าวไทย ส่วน
ทะเลฝั่งอันดามันมีการจับค่อนข้างน้อยเพราะสภาพไม่เหมาะสม
เท่ากับทะเลแถบอ่าวไทย ปัญหาปูม้าขาดแคลนมาจากหลายสาเหตุ
ด้วยกัน เช่น การจับปูม้าในปริมาณที่มากเกินไปกว่าจำนวนปูที่เกิดตาม
ธรรมชาติ การจับด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น อวนจมปู และลอบปู รวมทั้งชาวประมงยังจับปูม้าที่มีขนาด
เล็ก และปูม้าที่มีไข่นอกกระดองโดยไม่ปล่อยให้ปูเหล่านั้นได้วางไข่เสียก่อน จึงส่งผลต่อปริมาณปูม้าลดลงและโตไม่ทัน
กับความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน แล้วจะอย่างไรกับปัญหาปูม้าขาดแคลน

ด้วยภูมิปัญญาอันล้ำลึก ผสมกับการใช้เทคโนโลยีง่ายๆ ของชาวบ้านธรรมดาๆ ที่ชื่อ **แขก ศิลปชัย**
ชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดชลบุรี ผู้ริเริ่มการทำคอนโดมิเนียมปูไข่ มาตั้งแต่ปี 2547 เพื่อต้องการแก้ปัญหาจำนวนปูในท้อง
ทะเลที่ลดลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนความต้องการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมือนในอดีตที่ผ่านมา
มา เพื่อเป็นแหล่งอาหารหล่อเลี้ยงชีวิตของมวลมนุษยชาติให้ยังคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป จึงก่อเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่
ที่เรียกว่า “คอนโดมิเนียมปูไข่” หรือ “Crab condominium”

ก่อนอื่นเรามาทำความเข้าใจกับคอนโดมิเนียมปูม้ากันก่อนว่าคือ
อะไร มีวิธีการทำงานกันอย่างไร “คอนโดมิเนียม” หมายถึง
การอนุบาลแม่ปูที่มีไข่ติดหน้าท้องอยู่นอกกระดอง โดยแยกแม่ปู
ที่มีไข่ติดนอกกระดองนำมาใส่ไว้ใน ตะกร้าพลาสติกที่เรียกกัน
ว่า ‘ช่อง’ โดยแยกช่องละ 1 ตัว เป็นการแยกอาณาเขตการอยู่

อาศัยของแม่ปูแต่ละตัว เพื่อป้องกันการกัดกิน และนำเอาของมาซ้อนกันหลายๆ ชั้น ผูกเป็นกระขัง คล้ายคอนโดมิเนียมก่อนจะปล่อยลงน้ำ แม่ปูจะอยู่ในคอนโด 7-10 วัน รอให้แม่ปูสลัดไข่ด้าออกลงสู่ทะเล เมื่อถึงเวลาแม่ปูจะเอาไข่ที่สลัดออก ไข่ที่ถูกเชื่อมออกจากตัวแม่ก็จะฟักเป็นตัวอ่อนและกินอาหารตามธรรมชาติหลังจากที่ถูกปล่อยลงสู่ชายฝั่งทะเลจนเติบโตเป็นปูม้าขนาดใหญ่ ส่วนแม่ปูที่ไข่ไข่ออกแล้วก็สามารถนำไปขาย หรือบริโภค

ปี 2549 คอนโดปูไข่ ได้รับการผลักดันและสนับสนุนจาก นายฉัตรชัย ทิมกระจ่าง อดีตนายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา และผู้จัดการโครงการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการจังหวัดชลบุรี อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยริเริ่มจัดทำโครงการดังกล่าวร่วมกับชาวประมงชายฝั่งพื้นบ้านในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา ตามโครงการพัฒนาศักยภาพของชุมชน / หมู่บ้าน (SML) และโครงการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการจังหวัดชลบุรี จวบจนถึงปัจจุบัน ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง มีหลายท้องถิ่นได้นำโครงการคอนโดปูไข่ไปขยายผลไปสู่ชุมชนประมงตลอดแนวชายฝั่งทะเลจังหวัดชลบุรี ไม่ว่าจะเป็น บางแสน ศรีราชา วอนนภา บางพระ บางเสร่ อ่างศิลา ไปจนถึงสัตหีบ

เห็นได้ว่าการจัดทำคอนโดปูไข่ (ปูม้า) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยในการฟื้นฟูและทรัพยากรปูม้าที่กำลังขาดแคลนได้ แต่อย่างไรก็ตามการที่การจัดตั้งคอนโดปูไข่ (ปูม้า) จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความเสียสละและความร่วมมือของชาวประมงในพื้นที่ เพราะการที่ชาวประมงในพื้นที่นำปูม้าที่มีไข่นอกกระดองที่จับมาได้นำมาฝากไว้กับคอนโดปูไข่ ก็หมายถึงเขาจะต้องสูญเสียรายได้จากการขายปูตัวนั้นไป แต่หากเราคิดในทางกลับกันแล้วชาวประมงไม่ได้เงินจากการขายแม่ปูตัวที่มีไข่นอกกระดองตัวนั้น ชาวประมงจะได้เงินมากกว่าแม่ปูตัวที่จับได้ตัวนั้นเพราะในอีกไม่นานเพียงไม่กี่เดือน ชาวประมงก็จะได้เงินจากจำนวนลูกปูที่ปล่อยออกไปสู่ทะเล ทำให้มีปูม้าจำนวนมากที่จะขายได้ และยังทำให้ชาวประมงมีปูม้าไปตราบนานเท่านานปูม้าก็จะเป็นทรัพยากรที่ขาดแคลนอีกต่อไป

จากหลายวิธีในการช่วยแก้ปัญหาปูม้าขาดแคลนได้นั้น ทั้งนี้หากปัญหาจะหมดไปได้ ย่อมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือกัน ช่วยกันฟื้นฟูทรัพยากรปูม้า ให้มีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืนยงคู่ทะเลไทย และสามารถทำประมงปูม้าได้อย่างยั่งยืนสืบไป รวมทั้งพวกเราทุกคนที่จะไม่เลือกซื้อปูม้าที่มีไข่นอกกระดอง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการช่วยกันฟื้นฟูทรัพยากรปูม้าให้ยังคงอยู่คู่ทะเลไทย

ภาพจาก : <http://www.megazy.com>

เอกสารอ้างอิง :

1. คอนโดปูไข่ (ปูม้า) เกาะลอยศรีราชา SRIRACHA OUTLOOK

<http://www.srirachaoutlook.com/kohloy/thailand-chonburi-sriracha-kohloy-island-history-04.php>

2. 'คอนโดปูไข่' สานเจตนารมณ์ ปกป้องพื้นที่ผลิตอาหารชลบุรี หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

<http://www.thaipost.net/sunday/160613/75088>

3. ปูม้า: ทรัพยากรที่ขาดแคลน โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ จุลศิริพงษ์ บทความเผยแพร่ทาง

วิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยบูรพา http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=5433